

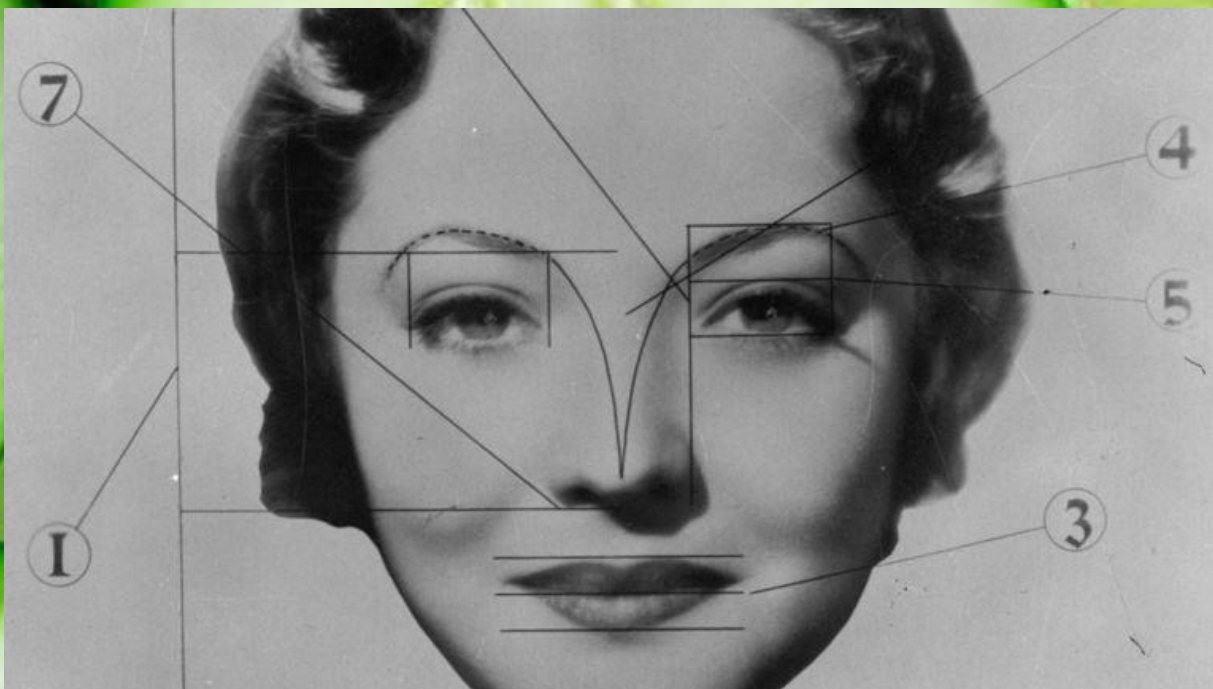
Flutflectie

Student: Friso Liesker

Datum: 01-08-2019

Komkommertijd

Deze flutflectie heb ik geschreven omdat ieder portfolio nu eenmaal een flutflectie moet hebben. De aanleiding is eigenlijk een beetje dun en geboren uit een idee dat langs kwam en dat ik ergens wel aardig vond maar zeker niet broek scheurend. Het is een beetje zoals zo'n een liedje dat je eigenlijk op iedere CD of LP wel tegenkomt: niet echt top maar het idee was muzikaal kennelijk aardig genoeg om het niet ongepubliceerd te laten passeren. Dat is deze flutflectie. Een beetje gewrongen maar ik kon deze komkommer niet laten lopen.

Jij knapperik met je perfecte verhoudingen, kom hier met je Gulden Snede!!! Ik wil een kind van je!

Het idee ontstond toen ik een collega iets hoorde zeggen over Buitenbeentjes; dat zijn groenten of vruchten die er niet perfect uitzien maar die net zo goed smaken als fruit “waar-niks-mis-mee-is” en die door Albert Heijn onder de merknaam *De Buiten Beentjes* worden verkocht; dat kunnen komkommers zijn maar ook paprika's of bijvoorbeeld aubergines, courgettes en fruit.

Beroepsdeformatie

Beroepsgedeformeerd als ik inmiddels ben, moest ik meteen denken aan één van onze meest krachtige ervaringsdeskundige uitgangspunten; wij zijn niet onze beperking, aandoening of diagnose (bipolair, autist, verslaving, etc.). Mooi dus dat er nu erkenning is voor de zogenoemde *klasse 2-*

groenten! Ik was geneigd om te roepen “Bravo AH!” maar uit het artikel hieronder blijkt dat steeds meer klanten het uiterlijk van groenten en fruit minder belangrijk vinden.

De suggestie van goede genen

Waarom zijn “rare” groenten en vruchten eigenlijk niet populair?¹

Ik denk dat dat iets te maken heeft met de thema’s “gezondheid” en “overleven”. Het gaat om de belofte van goeie genen; het grootste, sterkste en mooiste dier, met de knalste kleurtjes, de meeste belovende bundels en de rechtste poten krijgt het vrouwtje of wijfje. Want: voorbestaan van het nageslacht is verzekerd.

Zo bezien is het niet zo verrassend dat “gekwetst” en “beschadigd” GFT al gauw op achterstand staat. De helft van al die geproduceerde groenten en fruit in Europa gaat dan ook verloren.

De parallel met ervaringswerkers is tot op zekere hoogte wel verdedigbaar, denk ik; bij ervaringsdeskundigheid gaat het immers óók om gekwetstheid (in de zin van kwetsuur/trauma) en beschadiging. En om averij die het onmogelijk maakt om aan de heersende waarden en normen te voldoen. Waardoor mensen uitvallen en sociaal maatschappelijk de aansluiting missen.

“Buitenbeentjes” als derde kennisbron

Hebben beschadigde mensen, mensen met psychisch ontwrichtende ervaringen, daardoor geen waarde meer? Juist wel! Maar dat was niet altijd zo, net als het geval was voor de Buitenbeentjes waar deze flutreflectie mee begint.

Ik vind het wat dat betreft spannend en hoopgevend om te zien dat ons vak zelfs in de lift zit! Er lijkt een rehabilitatie te zijn voor imperfectie, kwetsbaarheid. De vraag naar ervaringsdeskundigen neemt immers toe, en je vindt “ons” dan ook in steeds meer delen van het sociaal domein. Er wordt zelfs al gesproken over ervaringskennis als derde bron naast náást wetenschappelijke en professionele kennis. (En er zijn mensen die het zelfs de *éérste kennisbron* vinden).

In de *Startnotitie Ervaringsdeskundigen in het sociaal domein*² (Movisie) staat te lezen: “Belangrijk bij de huidige ontwikkelingen rond ervaringsdeskundigheid, is de erkenning van ervaring als aparte kennisbron. Ervaringskennis krijgt een plek.” Gevolgd door een citaat van Alie Weerman:

“Persoonlijke ervaringen met ernstig lijden, geweld, onrecht en onmacht vormen een bijzondere en waardevolle kennisbron, gelijkwaardig aan professionele kennis”.

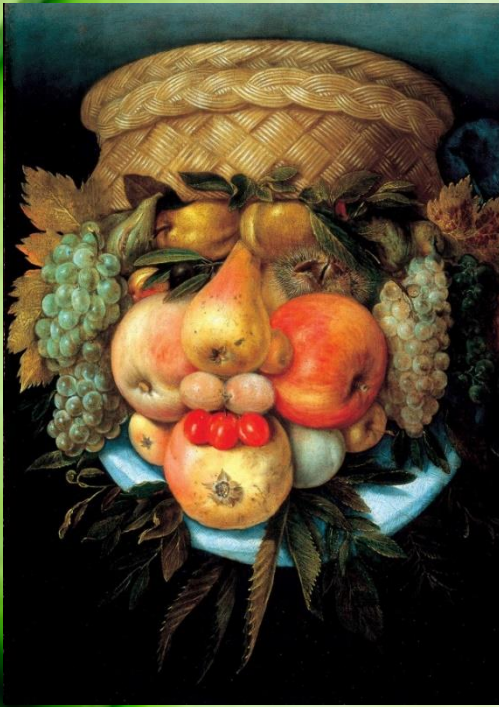
(Niet gek voor een gemeenschap van *Buitenbeentjes*.)

Op pagina’s 6 en 7 wordt uitgelegd waar de groeiende vraag hem in zit: “*De populariteit van ervaringsdeskundigheid is zo groot, omdat erkend wordt dat een ervaringsdeskundige iets kan of biedt wat een ander niet kan of biedt. Zij hebben door hun ervaring iets in handen wat uitstijgt boven*”

¹ De helft van al die geproduceerde groenten en fruit in Europa gaat verloren (zie ook het afgebeelde artikel hierboven).

² Stichting Movisie, [Startnotitie Ervaringsdeskundigen in het sociaal domein](#), Saskia Keuzenkamp, 23 april 2018.

Alie Giuseppe Arcimboldo (1527-1593): Reversible Head with Basket of Fruit

het niveau van de individuele cliënt en diens situatie, en anders is dan wat de professional kan bieden of de beleidsmaker weet. Ze kunnen het gat dichten dat wordt ervaren tussen de cliënt en de sociale professionals, tussen leefwereld en systeemwereld. Die professionals kunnen zowel zorgverleners als beleidsmakers of bestuurders zijn. Ervaringsdeskundigen kunnen met hun ervaringskennis zorgen voor een brug tussen beide werelden, of iets toevoegen aan een van beide omdat ze als 'een van hen' worden gezien. Ervaringsdeskundigen kunnen bijvoorbeeld helpen de schaamte voor een taboe te overwinnen. Of iemand recht voor z'n raap aanspreken.

Een ander voorbeeld zijn ervaringsdeskundigen die werken in netwerken waar professionals niet of heel moeizaam toegang toe hebben. Ervaringsdeskundigen kunnen op die manier effectief ondersteuning bieden aan kwetsbare burgers. Binnen het sociaal domein kunnen ze bijdragen aan het versterken van inclusie, persoonlijke ontwikkeling, ontplooiing, eigen regie, weerbaarheid of veerkracht. Andere ervaringsdeskundigen staan dichtbij de wereld van bestuur en beleid en kunnen in de systeemwereld vertellen hoe sociale problemen en de hulp- en dienstverlening er in de praktijk uitzien. En vertellen waarom bepaalde werkwijzen niet werken. Zij brengen hiermee een type kennis in dat beleidsmakers kunnen benutten, naast professionele en wetenschappelijke kennisbronnen."

Wat dat betreft is het wel interessant wat we te horen krijgen van onze gasten, deelnemers, bezoekers, cliënten of hoe je ze ook noemen wilt. Die benoemen "het er mogen zijn" en dat *het* er mag zijn. Dat we als ervaringsdeskundigen zelf deelnemen aan de groepen en dat we daar ook onze kwetsbaarheid tonen, dat we echt luisteren, zónder vooroordeel, dat we betrokken zijn en tijd hebben voor de mensen ("Jullie nemen twee uur de tijd!", zei één deelnemster).

E.e.a. wordt vaak afgezet tegen de werkwijze van bijvoorbeeld psychologen of psychiaters; het belangrijkste wat in psychiaters vaak wordt gewaardeerd is dat ze medicatie uitschrijven. Verder volgen psychologen en psychiaters in de ogen van veel van onze cliënten te veel een protocol, hebben ze maar beperkt tijd, zitten ze als professional aan de andere kant van de tafel, terwijl ze vinden dat wij als ervaringsdeskundigen náást hun zitten. Al die dingen krijgen we te horen. Eén deelnemster zei: "Zonder jullie (ervaringsdeskundigen dus, F.L.) had ik het niet overleefd."

De ervaringsdeskundige wordt dus steeds zichtbaarder in het schap van de geestelijke gezondheidszorg. En onze propositie wordt steeds beter herkend; het leven heeft ons in meer of mindere mate beschadigd, net zoals [courgettes die door de wind krasjes kunnen oplopen](#) (op ca 2 min. 42) kunnen uitgroeien tot een redelijke grote plek met krassen. De cliënt herkent die krasjes, want hij heeft ze zelf ook. Hij kent en herkent het stigma. Perfectie doet er niet toe. Afwijking is de norm, [zie ook deze reflectie](#). Onze krasjes en onvolmaaktheden zijn wat we als ervaringsdeskundigen meebrengen; daarin schuilt onze onvervreembare eigenheid, het is wat ons anders – en voor menig cliënt verteerbaarder - maakt dan psychiaters.

Want wat is de eerste of derde kennisbron als iemand zegt: "Zonder jullie had ik het niet overleefd?" En zo hebben wij onze eigen waarde en zijn we een steeds vaker gezochte aanvulling in het schap.